

A gazdaadós eljárási joga.

Ismerteti: *Dr. Tunyogi Szücs Kálmán.*

I. A védettség kérdésében eljárási szabályokat állapít meg a 14.000/1933. M. E. rendelet (R.) 2—3. §-a, a 38.500/1933. I. M., 4200/1934. I. M., a 16.200/1933. M. E. r. 24. §-a, a 4150/1934. M. E. r. 4—7. §-a és a 10.900/1934. M. E. r. 1—2. §-a. E jogszabályok rendelkezései közül csupán azokkal foglalkozunk részletesebben, amelyeknek a védetté nyilvánítás kérelmezésére megállapított határidők lejárta után még gyakorlati jelentőségük van s amelyek a bíróságot különös-kép foglalkoztatták.

Illetékes hatóság mind a védetté nyilvánításra, mind pedig a védettség megszüntetésére az a telekkönyvi hatóság, amelynek területén a védetté nyilvánítandó, illetőleg védetté nyilvánított ingatlanok vannak; ha az ingatlanok több telekkönyvi hatóság területén fekszenek, e hatóságok közül a védetté nyilvánítás kérdésében az dönt, amelyeket az adós e célra kérvényében kijelölt (budapesti tsz. 21. Pf. 738/1934.); a védettség megszüntetése iránt pedig annál a telekkönyvi hatóságnál kell a kérelmet előterjeszteni, amelyik a védettséget az adós összes ingatlanaira elrendelte (soproni tsz. Pkf. 692/1934/9., bajori tsz. kirendeltség Pkf. 10.706/1934/21.). Ez az illetékesség *kizárólagos*, ehhez képest más bíróságnak olyan jogerős határozata, amely kimondotta, hogy a kérelmezővel szemben a R. alkalmazásának nincs helye, res judicatát nem teremt (szekszárdi tsz. Pkf. 226/1934/3.). Azon az alapon, hogy valamely ingatlan nem lett volna védetté nyilvánítható, csak a védetté nyilvánítás kérdésében döntő bíróság határozata támadható meg, nem pedig a feljegyzés végett megkeresett telekkönyvi hatóságnak a feljegyzést elrendelő végzése, mert az, hogy valamely ingatlan tekintetében a védetté nyilvánítás előfeltételei fenn nem forogtak, nem szorosan vett telekkönyvi akadály (budapesti tsz. 21. Pf. 10.693/1934.).

A védetté nyilvánítást csak a gazdaadós, vagyis a R. 1. §-ában megjelölt ingatlan tulajdonosa kérhette. Ha a védettséget a haszonélvező, hitbizományi birtokos vagy javadalmas érdekében jegyezték fel a telekkönyvbe, ezt törölni kell, de ha a védetté nyilvánítás előfeltételei a tulajdonos tekintetében fennállottak, ennek érdekében a védettség fennmarad (7100/1934. M. E. sz. r. 3. §.). *A védettség megszüntetését a gazdaadós, valamint az érdekelt hitelezők, illetőleg az államkincstár kérhetik* (R. 15. §. 2. bek.), még pedig *kérheti bármelyik hitelező*, akár van követelése jelzálogjoggal biztosítva, akár nincs (pécsi tsz. Pkf. 3431/1934/59.), közömbös az is, hogy a hitelező követelése a R. 14. §-a értelmében a végrehajtás korlátozására vonatkozó rendelkezések alá esik-e vagy nem (győri tsz. Pkf. 1322/1934/12.). Ha a védettség megszüntetését kérő hitelező a kérelem alaposágát saját-magára nézve kimutatta, annak teljesítését a többi hitelezők meg nem akadályozhatják és a törölt védettség visszaállítása érdekében fel-folyamodás beadására nem jogosultak (sátoraljai helyi tsz. Pkf. 1982/

1934/87.). Azonban, ha a hitelező követelése a kataszteri tiszta jövedelem harmincszoros szorzatának megfelelő összegben kívül esik s így e követelés után a gazdaadás a hitelező kezéhez sem kamatot, sem tőketörlesztést nem tartozott fizetni, e fizetések elmulasztása a védettség feljegyzésének törlesztése okul nem szolgálhat (győri ítélőtábla P. III. 879/1934/15.). A törlés kérelmezésére való hitelezői jogosultság a telekkönyvi jogtól független jog; a törlésnek egyetlen hitelező kérelmére és akkor is helye van, ha a kérelmezőnek a védett ingatlanoknak csak egyikére van vagy épen egyikére sincs telekkönyvi joga (szegedi ítélőtábla P. II. 1209/1934/12.). Előfordult az is, hogy a járásbírótság, mint telekkönyvi hatóság a védettséget csupán a kérelmező hitelezővel szemben mondotta ki hatálytalannak, de a védettség feljegyzésének kitörlesztését mellőzte s így annak hatálya a többi hitelezővel szemben fennmarad; a másodbírótság a felfolyamodási eljárás során nem bocsátkozott annak eldöntésébe, hogy az elsőbírótság a többi hitelezők érdekeit megsértette-e, amikor a feljegyzés törlesztését mellőzte, mert ez iránt a többi hitelező jogorvoslattal nem élt (balassagyarmati tsz. Pkf. 1090/1934.).

Külföldi állampolgárok is kérhették ingatlanuk védetté nyilvánítását a viszonosság feltétele mellett. A viszonosság fennállását általában vélelmezni kell, de az ellenkező kimutatásának helye lehet; a viszonosság fennállásának megállapítása elsősorban a tényleges helyzethez igazodik; a viszonosság tárgyában az igazságügyminiszter nyilatkozata, a bíróságokra kötelező (Kúria I. 6016/1932., J. H. VIII. 473. és 485.). A *külföldi jövedelem* figyelembevétele a gyakorlatban sokszor nehézséget okozott. Némelyik bíróság a jövedelem kiszámítása szempontjából csak olyan adatokat vett figyelembe, amelyeket az arra hivatott magyar hatóság jövedelemmegoszlási kimutatásával igazoltak; ellenben a külföldi hatóság által kiállított bizonyítvány tartalmát figyelembe vehetőnek nem találta (balassagyarmati tsz. Pkf. 791/1934/2.). Ezzel szemben más bíróság szabályszerűen tisztázandónak látta azt, hogy az ingatlanok tulajdonosa külföldön milyen foglalkozást űz, hogy a külföldi foglalkozásból folyó jövedelmei mezőgazdaságiak-e, s mily összeget tesznek ki (nyiregyházi tsz. Pkf. 189/1934/5.). Ha az adós *külföldön lakik* s valószínű, hogy a belföldi ingatlan jövedelmén kívül más jövedelme is van, a külföldön élvezett jövedelemre vonatkozó adatok beszerzése nélkül a bíróság a kérelmet érdemben elbíráltatónak nem tartotta (szolnoki tsz. Pkf. 2381/1934.). Némelyik bíróság a Magyarországon való lakást a R. kedvezményeinek igénybevételéhez kelléknek tekintette (szombathelyi tsz. 248/1934/5.).

A *jövedelemmegoszlási kimutatás* adatait számos bíróság kizárólagosan vette irányadónak annak megállapításában, hogy az adós jövedelme mily forrásokból ered és mekkora. Annak vizsgálata, hogy a jövedelem- és vagyonadó alapja helyesen állapítottatott-e meg és hogy annak megállapításánál minő jövedelmek és terhek veendőek figyelembe, a bíróság hatáskörébe nem tartozik (győri ítélőtábla P. III. 851/1934/10.). A szabályszerű alakban kiállított jövedelemmegoszlási

kimutatás közokirat és mint ilyennek tartalmi valósága a telekkönyvi eljárásban vizsgálat tárgyává nem tehető (kalocsai tsz. Pkf. 11/1934.). A telekkönyvi hatóság vizsgálata csak arra terjedhet ki, hogy a jövedelemmegoszlási kimutatás a 2500/1933. P. M. rendelet rendelkezéseinek megfelelően állítottatott-e ki (székesfehérvári tsz. Pkf. 783/1934/7.). A bíróság a kimutatásban megállapított adózási viszonyoktól esetleg eltérő tényleges helyzet vizsgálatába nem bocsátkozhatik (pécsi tsz. Pkf. 527/1934/5.). Az a körülmény, hogy a folyamodók az üzleti forgalom csekélyisége folytán a kimutatásban felvett jövedelmet most nem élvezik, figyelembe nem vehető (szolnoki tsz. Pkf. 365/1934.). A jövedelemmegoszlási kimutatás adatával szemben egy községi bizonyítványnak az az adata, hogy kérelmező iparát nem folytatja s ipari igazolványáról lemondott, jelentőséggel nem bír (pécsi tsz. Pkf. 548/1934/3.). Az a körülmény, hogy az általános kereseti adó állítólag tévesen vetetett ki, csak azt eredményezheti, hogy e tévedés szabályszerű eljárás keretében helyesbítették (veszprémi tsz. Pkf. 136/1934/3.). — Viszont több bíróság szerint *téves az a felfogás, hogy a jövedelemmegoszlási kimutatások adataival szemben bírói mérlegelésnek nem volna helye*; erre a lehetőségre utal a R. 3. §-a 3. bekezdésében használt „rendszerint” kifejezés, valamint az, hogy a 38.500/1933. I. M. r. 7. §-a kifejezetten megengedi a hiányok pótlását, hibák kiigazítását s felvilágosítás adás végett az érdekeltek meghallgatását; ez a meghallgatás olyan adatokat vehet fel, melyek a kimutatás hiányosságára vagy téves voltára mutatnak s ily esetben felmerülhet annak szüksége, hogy a kimutatás helyesbítés, felvilágosítás adás vagy kiegészítés céljából az azt kiállító hatóságnak kiadassék (budapesti tsz. 21. Pf. 533/1934., 1498/1934.). Sőt a bíróság abban a tekintetben sincs kötve a jövedelemmegoszlási kimutatáshoz, hogy a kérdéses ingatlanok mezőgazdasági ingatlanoknak s folyamodó gazdaadósnak minősül-e, hanem e vonatkozásban a rendelkezésre álló adatok bírói mérlegelésének van helye (budapesti tsz. 21. Pf. 533/1934., 845/1934.). A bíróság figyelembe vette azt a jövedelmet is, amely a kimutatásba felvéve nincsen, noha a rendelkezések szerint számításba veendő, valamint azt is, ha a kimutatásba felvett bizonyos jövedelem időközben megszűnt (székesfehérvári tsz.). Mikor májdnem elképzelhetetlen, hogy egy értékes fővárosi beltelek tulajdonosának, akinek személyes és jelzálogi terhe 40.000 pengő, egy 153 négyszögöl területű teleknek a jövedelemmegoszlási kimutatásban kitüntetett évi 41 pengőt kitevő jövedelme legyen az összes jövedelme: indokoltnak mutatkozik, hogy a bíróság a 38.500/1933. I. M. sz. rendelet 7. §-ában biztosított jogánál fogva a tényleges valódi helyzet megállapítása céljából az érdekeltek meghallgatását rendelje el (budapesti tsz. 21. Pf. 1545/1934.). A jövedelemmegoszlási kimutatás hiányát, ha azt korábban nem észlelték, pótolni lehet akkor is, ha a hitelező a védettség törlését kéri (győri ítélőtábla P. III. 851/1934/10.).

A *jelzálogos terheknek* a 38.500/1933. I. M. r. 3. §. 2. bekezdése szerint a végzésben való feltüntetése által a jelzálogos követelés fenn-

állása vagy összszerszerűsége joghatályosan el nem bíraltatik (veszprémi tsz. Pkf. 294/1934/4.).

A *jogorvoslatot*, habár helytelenül előterjesztésnek nevezték is, az *elsőbíróság saját hatáskörében el nem bírálhatja*, hanem mint felfolyamodást fel kell terjesztenie a kir. törvényszékhez, (soproni tsz. Pkf. 337/1934/7.). A védettség tárgyában hozott végzés ellen a R. 3. §-ának 3. bekezdése csak egyfokú felfolyamodást enged, ezért a jogszabály által kizárt másodfokú felfolyamodás visszautasítandó (szegedi ítélőtábla P. II. 553/1934/9.) A felfolyamodási eljárásban a felfolyamodásban előadott új tények és bizonyítékok is figyelembe vehetők, ami maga után vonja az elsőbírói határozat feloldásának lehetőségét is (budapesti tsz. 21. Pf. 2655/1934.). A védetté nyilvánítás feljegyzése iránt megkeresett telekkönyvi hatóságnak a feljegyzést elrendelő végzését azon az alapon, hogy a védetté nyilvánítás előfeltételei fenn nem forogtak, felfolyamodással megtámadni nem lehet (budapesti tsz. 21. Pf. 743/1934., ez a határozat olyan esetre vonatkozik, midőn több telekkönyvi, hatóság, területén fekvő több ingatlannak együttesen védetté nyilvánítását, kérték és nem a védettséget elrendelő, hanem az ettől különböző, a védettségi feljegyzés fogantatására iránt megkeresett hatóság végzését, támadták meg). A felfolyamodási eljárásban is alkalmazandó a 15.500/1933. M. E. r. 1. §-ának kivételes rendelkezése, mely szerint a védetté nyilvánítás iránt beadott kérelmeket tartalmi vagy alakhi hiányosság miatt visszautasítani nem lehet, hanem hiánypótlás végett visszaadásnak van helye (nyiregyházi tsz. Pkf. 5031/1934/46.).

Hivatalból kell *kiigazítani* a védettség feljegyzését elrendelő végzést, ha a kataszteri tiszta jövedelem helyesbítették (miskolci tsz. Pkf. 5486/1934/10.).

A *védettség törlése iránti kérelmet*, ha több személy ellen irányul, csak akkor lehet egy kérvényben összefoglalni, ha a védettség elrendelése is egy határozattal történt (székesfehérvári tsz. Pkf. 2008/1934/6.). Minden új törlési kérelemmel új ügy kezdődik, még akkor is, ha a törlést ugyanaz a hitelező kéri ugyanazon adós ellen; következőleg az érdekelték képviselőjében fellépő ügyvéd minden ilyen új ügyben szabályszerűen kiállított meghatalmazással igazolni tartozik megbízását (pécsi ítélőtábla P. I. 1436/1934/16.). A R. 5—7. §-aiban meghatározott szolgáltatások elmulasztása alapján a védettség törlését lehet kérni, de ezt a kérelmet a védettséget elrendelő végzés elleni felfolyamodás útján nem lehet előterjeszteni, (szolnoki tsz. Pkf. 870/1934/3.).

A 16.200/1932. M. E. r. 24. §-a, mely a *védettség törlésének elrendelése előtt az érdekelték meghallgatását* kötelezővé teszi, nem ad jogot a többi hitelezőnek ahhoz, hogy a törlési kérvényt beadó hitelező kérelméhez a tárgyaláson szóbelileg *csatlakozzanak* (hajai tsz. kirendeltség Pkf. 10.779/1934/7.). Ha az érdekelték meghallgatására kitűzött határnapon valamelyik hitelező a törlési kérelemhez való csatlakozását bejelenti, ez tulajdonképen új törlési kérelem jegyzőkönyvi

előterjesztésének tekintendő; az így előterjesztett új kérelem felett a tárgyalást nem lehet azonnal megtartani, hanem új határnapot kell kitűzni és azon kell a kérelem felett érdemben határozni (székesfehérvári tsz. Pkf. 1229/1934/6.). A törvényszék feloldotta az elsőbíróság végzését, mert az érdekeltek meghallgatására kitűzött tárgyalásra a gazdaadós nem idéztetett meg, hanem annak felesége (szekszárdi tsz. Pkf. 1585/1934/12.). A meghallgatást az elsőbíróság által kibocsátott írásbeli felhívás nem pótolja (miskolci tsz. Pkf. 2329/1934/10.). Ha az érdekeltek valamelyike a kitűzött határnapon idézés dacára nem jelenik meg, *az ügy szüneteltetésének nincs helye*, hanem a telexkönyvi rendtartás szerint az előterjesztett kérelmet érdemben kell elintézni; ezért célszerű a tárgyalásra az érdekelteket az elmaradás jogkövetkezményeinek megjelölésével és azoknak terhe alatt megidézni (miskolci tsz. Pkf. 5598/1934/15.). A rendeletek nem adnak módot a törlési kérelem tárgyában kitűzött tárgyalás elhalasztására és az érdemi elintézésnek bizonytalan ideig függőben tartására, ezért a törvényszék megítélése szerint a törlést kérő hitelező részéről előterjesztett *halasztási kérelem lényegében a törlési kérelem visszavonásának tekintendő* (bajai tsz. kirendeltség Pkf. 10.779/1934/7.). A tárgyalási határnapnak a törlést kérő hitelező részéről történt elmulasztása a törlési kérelem elutasítására nem szolgálhat okul annál kevésbbé, mert a hitelező beadványában még a tárgyalási határnap előtt bejelentette, hogy a tárgyaláson költségkimelés okából nem jelenik meg, de a törlési kérelmet fenntartja, mert a gazdaadósok fizetési kötelezettségüknek nem tettek eleget (győri tsz. Pkf. 2348/1934/16.).

Utólagos teljesítésre alkalmat kell adni az adósnak, ha őt rosszhiszeműség nem terheli; nem állapítható meg a rosszhiszeműség, ha a hitelező a követelés összegét az adóssal csak a tárgyalási határnap után közölte, előzőleg pedig az adóst a fizetendő összeg közlésével fizetésre fel nem hívta (győri ítélet tábla P. III. 606/1934/40., 654/1934/8.). Nem elég a gazdaadósokat arra felhívni, hogy kötelezettségük teljesítését a védettség megszüntetésének terhével 8 nap alatt igazolják, hanem ha a gazdaadós az előírt szolgáltatások teljesítésére késznek nyilatkozik, nem mellőzhető a gazdaadós pontos kioktatása arra vonatkozólag, hogy hova és mit tartozik teljesíteni (sátoraljaujhelyi tsz. Pkf. 1742/1934/9.).

Minthogy perben fog eldőlni, hogy a törlést kérő hitelező követelése egyáltalán és mily összegben áll fenn, a bíróság *csak a per jogerős eldöntése után állapíthatja meg*, hogy a védettség megszüntetésének előfeltételei fennállanak-e; a folyamatba tett per nem irányulhat a törlést kérő hitelező kijátszására, mert adott esetben a pert még az 1932. évben tette folyamatba a gazdaadós (kalocsai tsz. Pkf. 1183/1934.). Oly esetben, midőn a jelzálogilag is biztosított követelés fennállását már két alsófokú bíróság megállapította és csak a harmadfokú döntés van hátra, a követelést a védettség szempontjából fennállónak kell tekinteni s az ez után járó szolgáltatás elmulasztása folytán a védettség törlésének van helye (soproni tsz. Pkf. 1230/1934/10.).

Külön felfolyamodásnak a 4150/1934. M. E. r. 4. §-a értelmében nincs ugyan helye a védettség fenntartásához szükséges szolgáltatás mértékére vonatkozó külön végzés ellen, de ha az ilyen végzés a védettség megszüntetésére vonatkozó állásfoglalást is jelent, felfolyamodás esetében szintén felülbírálás alá kerül (szegedi ít. tábla P. II. 906/1934/12., — budapesti tsz. 21. Pf. 10.860/1934/48.).

További felfolyamodással csakis a törlési kérelem érdemében hozott másodbírói megváltoztató végzést lehet megtámadni, e szerint nincs további felfolyamodásnak helye a másodbírói végzés ellen, mely a telekkönyvi hatóságnak a védettség törlése tárgyában hozott végzését feloldotta és új eljárást rendelt (győri ítélőtábla P. III. 1228/1934/10.). Ha a védetté nyilváníatás kérdésében az elsőfokú végzés feloldása után hozott újabb elsőbírói határozat, mely a védett birtokká nyilváníatást elrendelte, helytállóan nem mutatkozik, annak újabb feloldása nem szükséges, mert ha igazolható, hogy a védetté nyilváníatás előfeltételei nem voltak meg, a hitelezők a védettség megszüntetését kérhetik (budapesti tsz. 21. Pf. 10.453/1934.).

A törlés elrendelésének felfüggesztése iránt előterjesztett kérelemmel egy jelentőségűnek tekintette a törvényszék azt, ha az adós a 16.200/1933. M. E. r. 24. §-a alapján kitűzött tárgyalási határnapon rövid határidőt kért a fizetésre; a 4150/1934. M. E. r. rendeletben biztosított kedvezményektől nem eshetik el az adós pusztán az alakiságok meg nem tartása miatt, tekintve, hogy a felfolyamodásban olyan tényállást adott elő, amely esetleg az utóbb említett rendelet 5. §-a alá vonható (székesfehérvári tsz. Pkf. 1417/1934/9.). A védettségi feljegyzés törlésének elhalasztása iránti kérelmet a törvényszék teljesíthetőnek nem találta, mert az adós megfelelő jövedelem hiányában a halasztás megadása esetén sem lenne képes a megszabott fizetési kötelezettségeknek eleget tenni s mert az adós a törlést kérő hitelezőt a lefoglalt termény elsikkasztásával egyszer már megkárosította (bajai tsz. kirendeltség Pkf. 11.418/1934/13.).

II. A végrehajtás korlátozására vonatkozó eljárási szabályokat a R. 9. és 21—23. §-aiban, továbbá a 16.200/1933. M. E. r. 12—19. §-aiban, a 4150/1934. M. E. r. 1—3. és 8—9. §-aiban, a 7100/1934. M. E. r. 6. és 10—11. §-aiban, végül a 8600/1934. M. E. és 10.900/1934. M. E. sz. rendeletekben találjuk.

Hatáskör és illetékesség. Annak vizsgálatára és megállapítására: hogy a végrehajtás tárgyát képező követelés ki van-e véve a végrehajtási korlátozások alól, csak a per-, illetőleg a végrehajtást elrendelő bíróság, nem pedig a végrehajtást foganatosító telekkönyvi hatóság van hivatva; mindaddig, amíg a végrehajtást elrendelő bíróságnak a korlátozások fenn nem állását megállapító határozata megváltoztatva nincs, a telekkönyvi hatóság a végrehajtási eljárás folytatásához szükséges s a felfolyamodás által nem akadályozott intézkedéseket megteheti (budapesti törvényszék 21. Pf. 7856/1934.). A 16.200/1933. M. E. sz. r. 15. §-ára figyelemmel mellőzhetetlen, hogy a védetté nyilvánított ingatlanra vezetett végrehajtás során a végrehajtást el-

rendelő bíróság az említett rendelet 13. §-án alapuló határozatát az illetékes telekkönyvi hatósággal is közölje (budapesti tsz. 21. Pf. 1440/1934.). Annak elbírálása, hogy a végrehajtás elrendelésének előfeltételei fennforognak-e vagy sem, felfolyamodási útra tartozik; az a kérdés pedig, hogy a védetté nyilvánított ingatlanra foganatosítható-e, illetve folytatható-e a végrehajtás, a 16.200/1933. M. E. sz. r. 13—15. §-ai szerint bírálendő el a végrehajtást elrendelő bíróság által; végül az a kérdés, hogy a gazdaadós mely ingóira vezethető végrehajtás, ugyanezen rendelet 16. §-a szerint előterjesztés keretében tartozik (budapesti tsz. 3. P. 32.595/1934/5.). A törvényszék a foglalást megsemmisíti, mert a foglalás hatályosságára és törvényszerűségére nézve a foglalás időpontjában fennálló állapot az irányadó, ezen időpontban pedig az arra illetékes bíróság még nem mondta volt ki azt, hogy a követelés végrehajtási korlátozás alá nem esik (szekszárdi tsz. Pkf. 1700/1934/5.). A végrehajtást szenvedők birtokában maradt állatokra vonatkozó marhalevelek átvétele útján szerzett zálogjog érvényességének kérdése a végrehajtási eljárás keretében meg nem oldható s így előzetes peres eljárás nélkül a végrehajtás foganatosítására illetékes bíróság nem állapíthatja meg azt, hogy a végrehajtás alá vont állatokra a 16.200/1933. M. E. r. 16. §. 4. bek. alapján helye van-e az árverésnek (szombathelyi tsz. Pkf. 1385/1934/27.).

A *felfolyamodási határidő* úgy a peres eljárásban (Pp. 552. §.), mint a végrehajtási eljárásban (Ppé. 40. §. 5. bek.) 8 nap, kivéve a külföldi bíróság megkeresése alapján végrehajtást rendelő végzés ellen használható felfolyamodás esetét (Ppé. 40. §. 3. bek.); a védettség feljegyzése, illetőleg törlése kérdésében használható felfolyamodásra a 38.500/1933. I. M. r. 9. §-a és a 4200/1934. I. M. r. 3. §-a ugyan 15 napos felfolyamodási határidőt ír elő, de ezek perenkívüli telekkönyvi eljárás során használható felfolyamodások, amelyekre a telekkönyvi rendtartás 143. §-a is 14 napi, a gyakorlat által azonban 15 napra kiterjesztett határidőt enged; — ezek szerint a 16.200/1933. M. E. r. 13. §-a értelmében hozott végzés ellen a felfolyamodás 8 nap alatt adandó be (pécsi ítélőtábla P. I. 730/1934/8.).

A *védetté nyilvánított ingatlan haszonvételére zárlatot elrendelni* — a 16.200/1933. M. E. r. 5. és 17. §-aiban megjelölt esetek kivételével — a védett birtoki feljegyzés törlése nélkül még a gazdaadós bejegyezésével sem lehet (pestvidéki tsz. Pkf. I. 10.681/1934/14.).

A 16.200/1933. M. E. r. 18. §. 2. bekezdésében szabályozott *összseírás és becslés* foganatosítása csak az említett rendelet 4. §-ának 1. bekezdésében megjelölt előirányzat elkészítése esetében eszközölhető, az előirányzatot pedig hitelezői felügyelet fennállása vagy annak elrendelése esetében a hitelezői megbízott vagy a helyi bizottság kiküldötte készíti el; ehhez képest az összseírás és becslés iránt előterjesztett kérelem a hitelezői felügyelet fennállását vagy annak elrendelését feltételezi (hajduböszörményi jb. 7001/1934. tk.).

A *hitelezői felügyelet elrendelését* csak az a hitelező nem kérheti, aki az adóstól a R. 5. §-nak megfelelő szolgáltatást megkapta, ellen-

ben kérheti az a hitelező, aki a R. 6. §-ában meghatározott fizetési módozat következtében nem kapja meg az adóstól a R. 5. §-ában meghatározott mértékű fizetést; illetőleg az adós fizetését nem kapja közvetlenül, hanem részére az adós a 6. §. 2. bek.-ben megjelölt helyre fizet (egri tsz. Pkf. 1911/1934/6.).

A végrehajtást szenvedőnek zárgondnokul kinevezését az összes végrehajthatók beleegyezése hiányában a 34.000/1931. I. M. r. 5. §-a teszi lehetővé, de ennek a rendeletnek 8. §-a kimondja, hogy az 5. §. rendelkezései nem nyernek alkalmazást, ha az ingatlan haszonbérbe van adva s a zárlat elrendelését kizárólag a haszonbér beszedése céljából a haszonbérbeadó ellen kérik; minthogy az elintézés alatt álló ügyben ez az eset, a végrehajtást szenvedő valamennyi végrehajtható beleegyezésének hiányában a zárgondnoki tisztben meg nem tartható (sátoraljaujhelyi tsz. 175/1934/7.).

Rendkívüli gazdasági károsodás címen a R. 21. §-ában megjelölt árverési halasztás kedvezményét csak az veheti igénybe, aki már kérelmének előterjesztésével egyidejűleg kiumtatja, hogy földbirtokjöveldelme egyéb jövedelmét meghaladja (nyiregyházi tsz. Pkf. 5160/1934/7.). Az a körülmény, hogy az adós ingatlana jövedelmét düledező-félben levő házának javítására volt kénytelen felhasználni, nem alkalmas a R. 21. §-ában meghatározott rendkívül súlyos károsodás megállapítására (gyulai tsz. Pkf. I. 3493/1934/6.). A becsatolt községi bizonyítvány nem alkalmas a rendkívüli gazdasági károsodás igazolására, mert csupán elemi kár folytán történt adóelengedést igazol s az elengedés alapjául szolgált elemi kár nem is a folyó, hanem a megelőző gazdasági évben történt (nyiregyházi tsz. Pkf. 5127/1934/6.). Dacára az igazolt 70%-os jégkárnak, az árverés elhalasztása iránti kérelem nem teljesíthető, mert ez az évek óta tartó kamatfizetési kötelezettségmulasztásra tekintettel, a hitelező érdekét súlyosan veszélyeztetné (pestvidéki sz. Pkf. I. 4950/1933/12.). A határidőmeghosszabbításban álló rendkívüli kedvezmények a végrehajtási eljárásban, ennek is árverési szakában illetik az adóst, jelen esetben azonban perbeli teljesítésről, ítéletben megszabott kötelezettségről van szó és így a gazdavédelmi kedvezmények a jelen esetre nem találnak, annál kevésbbé pedig, mert ebben a perben haszonbéri összeg megtérítéséről van szó, már pedig ily természetű tartozások még a gazdavédelmi rendeletek szerint sem tarthatnak igényt kedvezményes elbírálásra; ezért a törvényszék a törvényszerű 15 napos teljesítési határidő megszabását tekinti helyénvalónak (debreceni tsz. Pf. 3162/1933.) A R. 22. §-ának abból a rendelkezéséből, hogy ha a kérelem alaposága már a kérvénnyel és mellékletével valószínűsítve van vagy alaposága köztudomású tényekből megállapítható, a bíróság az árverés foganatosítását (a kérelem érdemi elbírálásáig) felfüggeszti: kétségtelen, hogy magának a kérelem előterjesztésének a felfüggesztés kimondása nélkül az árverés megtartására halasztó hatálya nincs, mert ellenesetben a most említett rendelkezésre semmi szükség sem lett volna; ha pedig már magának a kérvénnynek nem volt halasztó hatálya az árverés megtar-

tására, úgy még kevésbé lehetett ily hatálya a kérelmet elutasító elsőbírói végzés elleni felfolyamodásnak s ezzel ellenkező kiterjesztő értelmezés a Vh. T. 37. §-ának sem tulajdonítható (budapesti tsz. 21. Pf. 1543/1933.)

• **III. Az eljárás költségeinek viseléséről a 16.200/1933. M. E. r. 6., 8., 12., 18. és 24. §-ában s a 4150/1934. M. E. r. 2. §-ában találunk rendelkezéseket.**

A *védettség törlése iránti kérelem és tárgyalás költségeit a gazdaadós tartozik viselni* még az esetben is, ha a tárgyaláson tesz eleget fizetési kötelezettségeinek (szekszárdi tsz. Pkf. 2014/1934/11.). Nemcsak a védettség törlése tárgyában tartott tárgyalás, hanem az ezzel kapcsolatos eljárás minden költsége a gazdaadóst terheli, amennyiben a kérelem előterjesztésére az alap megvolt (pestvidéki tsz. Pkf. I. 11.583/1934/11.). — Azonban van ettől eltérő gyakorlat is. A 16.200/1933. M. E. r. 24. §-a csupán a már jogerősen feljegyzett védettség törlése iránti kérelemmel kapcsolatos eljárásban felmerült hitelezői költségről rendelkezik, de a rendeletek nem tartalmazznak olyan intézkedést, hogy a védetté nyilváníítás iránti kérelem elintézésével kapcsolatos eljárásban költség volna megállapítható, ennél fogva az utóbbi perenkívüli eljárásban az ellenféllel szemben költség nem állapítható meg (miskolci tsz. Pkf. 3935/1934/14.). A 16.200/1933. M. E. r. 24. §-a értelmében a gazdaadóst csak a védettség törlése tárgyában kitűzött tárgyalás költségének viselésére lehet kötelezni, azonban külön rendelkezés hiányában — minthogy perenkívüli ügyben az ellenérdekű fél terhére költségmegállapításnak nincs helye — *a védettség törlésére irányuló kéressel felmerült költséget a hitelező javára a gazdaadóssal szemben megállapítani nem lehet* (kecskeméti tsz. Pkf. 4062/1934/15.). A *felfolyamodási költség* iránti kérelmet a törvényszék elutasította, mert perenkívüli telekkönyvi beadványokért, mint amilyen a felfolyamodás is, ellenkező törvényi rendelkezés hiányában az ellenféltől költségmegtérítést igényelni nem lehet (bajai tsz. kirendeltség Pkf. 10.850/1934/10.).

Ha a törlés iránti kérelem sorsát nem a kérelem beadása idejében fennállott körülmények határozták meg, hanem azt egy visszaható erejű új jogszabály (a 7100/1934. M. E. r. 6. §.) hatálybalépése döntötte el, az eljárásból kifolyólag *egyik fél sem terhelhető* meg a másik fél költségeivel, ezért a törvényszék a felmerült első- és másodbírósági költségeket a felek között *kölcsönösen megszüntette* (sátoraljaaujhelyi tsz. Pkf. 1981/1934/12.). Oly esetben, midőn a védettség törlését elrendelő elsőbírói döntés után a gazdaadós utólagos teljesítésére tekintettel a hitelező visszavonta a védettség megszüntetése iránti kérelmet és az elsőbíróság a törlést rendelő végzését mint tárgyalant hatályon kívül helyezte, a törvényszék a hitelező meghallgatásával felmerült költséget a gazdaadóssal szemben állapította meg, mert azonos elbírálás alá esik azzal a költséggel, amely a törlési kérelem tárgyalásával merül fel (bajai tsz. kirendeltség Pkf. 10.917/1934/24.). Oly esetben viszont, midőn a védettség törlése iránti kérelem

beadása után az adós eleget tett kötelezettségének a törlést kéro hitelezovel szemben, a bíróság megítélése szerint a hitelezó tartozott volna vagy a törlés iránti kérvényt visszavonni, vagy az adósok rossz-hiszemü késlekedését bizonyítani; minthogy azonban a hitelezó ezt nem tette és a kitüzött tárgyaláson idézés dacára nem jelent meg, s az ügyvéd által képviselt adósnak a tárgyalással költséget okozott, bár a kérvény költsége a késedelmes adóst terhelné, a költségeket a felek között meg kellett szüntetni (kalocsai tsz. Pkf. 696/1934.). Az a hitelezó, aki a kelló gondosságot elmulasztva alaptalan és sikertelen törlési kérelmével gazdaadósának szükségtelenül költséget okoz, neki e költségeket megtéríteni tartozik; helyes azért az elsőbíróságnak az az intézkedése, amely az adósnak a tárgyaláson való képviselettel felmerült költségeit a törlés iránti kérelmével elutasított *hitelezó terhére* állapította meg (miskolci tsz. Pkf. 6111/1934/6.).

A törlési kérelem felett tartott tárgyalás *költségeinek megállapításánál csak az az összeg vehető alapul*, melyet a gazdaadósnak teljesítenie kellett volna és amelynek nemfizetése okából a törlés kéretett (veszprémi tsz. Pkf. 783/1934/7.).

Szemelvények a gazdatartozásokra vonatkozó bírósági gyakorlatból.

Dr. Tunyogi Szücs Kálmán miniszteri osztálytanácsos úr rendkívül érdekes ismertetése lapunk legutolsó számában az első összefoglaló kép az ú. n. gazdamoratóriális ügyekben a 14.000/1933. M. E. sz. rendelet megjelenése óta kialakult bírósági gyakorlatról.

Két kérdésről azonban egyáltalában nem ad felvilágosítást ez az ismertetés, holott a hasonló esetek gyakoriságánál fogva ezirányú döntéseknek szintén kell lenniök.

Az egyik kérdés az adóstársak egyetemlegessége esetén a hitelezőt illető kötelező szolgáltatások mértéke.

A 14.000/1933. M. E. sz. rendelet 34. §. 5. bekezdése szerint abban az esetben, ha valamely egyetemleges jelzálogjog más személy ingatlanát is terheli, az adós ingatlanára bejegyzett követelést egész összegében figyelembe kell venni. A fenthivatkozott dr. Tunyogi Szücs-féle ismertetés erről csak annyit mond, hogy a védetté nyilvánítás szempontjából tulajdonostársak és házastársak vagyonát és jövedelmét számos bírói határozat összeszámította. De csak egy ilyen határozatot idéz, mégpedig a budapesti kir. törvényszék 21. Pf. 8710/1934. számú végzését, mely egyébként Medzihradsky Jenő „Jogsetek a perenkívüli eljárások köréből” címü folyóirata IV. évfolyam 2. számában is megjelent. Ez a határozat azonban egy oly esetet dönt el, mely szerint a telekkönyvi jószágtestnek több tulajdonosa lévén, valamennyi tulajdonos együttesen kérte az ingatlan védetté nyilvánítását. Ebben az esetben mondotta ki a törvényszék, hogy nincs oly törvényes rendelkezés, amely szerint, ha egy telekkönyvi jószágtestnek